

HARLAN KOBEN VIN

Preveo
Marko Mladenović

 Laguna

Naslov originala

Harlan Coben

WIN

Copyright © 2021 by Harlan Coben

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Dajani i Majklu Disepolo
S ljubavlju i zahvalnošću

Prvo poglavlje

Šut koji će odlučiti prvenstvo polako u luku putuje prema košu.

Ne zanima me to.

Svi ostali na indijanapoliskom stadionu *Lukas oil* zinuli su i netremice gledaju loptu.

Ja ne.

Ja gledam preko terena. Njega.

Naravno, sedim u prvom redu, blizu središnje linije. Desno od mene, u crnoj majici s kratkim rukavima toliko uzanoj da naglašava nabrekle mišice, sedi izuzetno popularan glumac koji igra jednog *Marvelovog* superheroja, poznajete ga, a levo, sa sopstvenom markom naočara za sunce, proslavljeni uticajni reper Sveg Dedi, čiji sam privatni mlaznjak kupio pre tri godine. Dopada mi se Šeldon (tako se Sveg Dedi zaista zove), i on i njegova muzika, ali on tako navija i toliko je proračunato srdačan da to prevazilazi ulizištvo, zbog čega se trzam.

Što se mene tiče, ja furam nebeskiplavo prugasto odelo ručno krojeno u londonskom Savil rouu, po meri izrađene bedforširske cipele boje bordoa koje je napravio Bazil, glavni majstor u obučarskoj radnji *Dž. Dž. Kleverli*, svilenu ružičasto-zelenu

kravatu iz ograničenog izdanja Lili Pulicer, i naročito napravljenju *Ermesovu* maramicu, koja mi se širi iz levog džepa na grudima s veličanstvenom pravilnošću.

Pravi sam razvratnik.

Za one kojima je promakao podtekst, uz to sam i bogat.

Lopta što putuje kroz vazduh odlučiće ishod pojave u univerzitetskoj košarci poznate kao Martovsko ludilo. Čudno je to, kada razmislite o tome. Sva ona krv i znoj i suze, sve one strategije, traženje igrača i treniranje, svi oni bezbrojni sati šutiranja nasamo na kolskom prilazu, vežbanja driblovanja, brzih pasova, dizanja tegova, serija sprintova dok ne baciš peglu, sve one godine u zagušljivim fiskulturnim salama na svakom nivou – pioniri, kadeti, omladinski turniri, seniori, jasno vam je – sve se to svodi na prostu fiziku obične narandžaste sfere koja se, baš ovog trena, vrteći se unazad, kreće ka metalnom obroču.

Ili će šut promašiti pa će pobediti Univerzitet *Djuk* – ili će ući pa će Univerzitet *Saut stejta* i njegovi navijači utrčati na teren da slave. *Marvelov* junak je pohađao *Saut stejta*. Sveg Dedi, kao i moja malenkost, išao je na *Djuk*. Obojica se koče. Bučnom publikom zavlada muk. Vreme je usporilo.

Da ponovim, iako je reč o mom univerzitetu, mene to ne zanima. Navijače i inače ne kapiram. Nikada mi nije stalo do toga ko će dobiti neko takmičenje u kojem ja (ili neko meni drag) aktivno ne učestvujem. Zašto bi, često se pitam, ikome bilo stalo?

Vreme koristim da se usredsredim na njega.

On se zove Tedi Lajons, i jedan je od previše pomoćnih trenera na klupi *Saut stejta*. Visok je dva metra i tri centimetra, krupan i mesnat, prava-pravcata komadeška snebivljivog momka s farme. Veliki T. – tako voli da ga zovu – ima trideset godina, a ovo mu je četvrti trenerski posao na koledžu. Koliko sam shvatio, pristojan je taktičar, ali izvrstan je u vrbovanju darovitih igrača.

Čujem kako se oglašava sirena. Vreme je isteklo, mada je ishod takmičenja i dalje veoma neizvestan.

U dvorani vlada tolika tišina da zapravo čujem kako lopta udara u obruč.

Sveg me hvata za nogu. Gospodin Popularni Marvelovac zamahuje mi mišićavim tricepsom preko grudi dok širi ruke u iščekivanju. Lopta udara u obruč jednom, dvaput, zatim i treći put, kao da taj neživi predmet zadirkuje publiku pre nego što će sâm odlučiti ko će živeti a ko će umreti.

I dalje gledam Velikog T.-a.

Kada se lopta sasvim otkotrlja sa obruča a zatim padne ka tlu – nesumnjiv promašaj – eksplodira deo dvorane s navijačima *Plavih đavola**. Krajičkom oka, vidim kako su splasli svi na klupi *Saut stejta*. Ne volim reč „pokunjen“ – čudna je – ali ovde je umesna. Oni splasnu i izgledaju pokunjeni. Nekoliko njih klone, skrhanu i u suzama, kada postanu svesni da su stvarno izgubili.

Ali ne i Veliki T.

Popularni Marvelovac zariva naočito lice u šake. Sveg Dedi me grli.

„Pobedili smo, Vine!“ , viče Sveg. Zatim, kada je malo razmislio: „Ili bi trebalo da kažem: 'Pobedismo, Pobedo!'“***

Mrštim mu se. Moje mrštenje mu govori da očekujem bolje.

„Da, u pravu si“, veli Sveg.

Jedva ga čujem. Dreka je i više nego zaglušujuća. On mi se prigine.

„Moja žurka će biti neviđena!“

On istrčava i priključuje se proslavi. Čoporativno, publika juriša na teren s njim, ushićena, veseleći se. Sveg mi nestaje iz vida kada ga rulja proguta. Nekoliko ljudi me tapše po leđima u prolazu. Bodre me da se pridružim, ali ja to ne činim.

Ponovo tražim Tedija Lajonsa, ali on je nestao.

Međutim, ne zadugo.

* Engl.: *Blue Devils* – naziv košarkaškog tima Univerziteta *Djuk*. (Prim. prev.)

** Engl.: ime *Win* znači i pobeda. (Prim. prev.)

Dva sata kasnije, opet vidim Tedija Lajonsa. On razmetljivo ide prema meni.

Evo moje nedoumice.

Velikog T.-a ću, što se kaže, „izlupati“. To se ne može zao-
bići. Nisam siguran koliko, ali šteta po njegovo fizičko zdravlje
biće ozbiljna.

Moja nedoumica se ne ogleda u tome.

Moja nedoumica tiče se toga kako.

Ne, ne brinem se da će me uhvatiti. Taj deo je isplaniran.
Veliki T. je dobio pozivnicu za žurezu Svega Dedija. Upravo
ulazi na ono za šta veruje da je VIP ulaz. To ulaz nije. Zapravo,
žurka se uopšte ne održava tu. Iz hodnika gruva glasna muzika,
ali samo utiska radi.

U ovom skladištu nalazimo se samo Veliki T. i ja.

Nosim rukavice. Kod sebe – kao i uvek – imam oružje,
premda mi neće zatrebati.

Veliki T. mi se približava, pa da se vratimo na moju ne-
doumicu:

Da ga udarim bez upozorenja – ili da mu pružim ono što
bi neki smatrali poštenom šansom?

Ovde nije reč o moralu ni o fer-pleju niti o bilo čemu slič-
nom. Baš me briga šta bi običan narod rekao za ovo. Svoje-
vremeno sam bio u raznoraznim neprilikama. Kad se boriš,
pravila brzo postaju ništavna. Ujedaj, šutiraj, bacaj pesak, po-
služi se oružjem, šta god da je potrebno. Prave borbe se svode
na preživljavanje. Nema ni nagrada ni pohvala za sportsko
ponašanje. Postoji pobednik. Postoji poraženi. Kraj. Nije važno
da li se „vara“.

Ukratko, nimalo me ne grize savest što ću tek tako udariti
to odvratno stvorenje kada ne bude bilo spremno. Ne bojim
se da ga – da se ponovo poslužim običnim jezikom – „drknem

na kvarno“. U stvari, to sam nameravao od samog početka: da ga napadnem kada to ne očekuje. Palicom, nožem ili drškom pištolja. Da završim s tim.

Otkud onda sada ova nedoumica?

Zato što smatram da ovde nije dovoljno samo slomiti kosti. Želim da mu slomim i duh. Kada bi čvrst momak poput Velikog T.-a izgubio navodnu ferku od moje malenkosti – ja sam stariji, mnogo sitniji, daleko zgodniji (istina je), pravi vizuelni školski primer „mekuša“ – to bi bilo ponižavajuće.

E pa upravo to hoću da zadesi Velikog T.-a.

Od mene ga deli svega nekoliko koraka. Odlučujem da iskoráčim i da mu preprečim put. Veliki T. staje i mršti se. Načas se zagleda u mene. Ja mu se osmehujem. On uzvraća osmeh.

„Poznajem te“, veli.

„Ma nije valjda.“

„Bio si na večerašnjoj utakmici. Sedeo si u prvom redu.“

„Priznajem“, kažem.

On mi pruža šaketinu da se rukujemo. „Tedi Lajons. Svi me zovu *Veliki T.*“

Ne stežem mu ruku. Buljim u nju, kao da je ispala iz kućeg čmara. Veliki T. kratko sačeka, stojeći tamo skamenjen, da bi zatim povukao ruku kao da je u pitanju detence koje treba utešiti.

Opet mu se nasmešim. On se nakašlje.

„Ako bi me izvinio“, počinje on.

„Ne bih.“

„Molim?“

„Malo si spor, zar ne, Tedi?“ Uzdišem. „Ne, ne bih te izvinio. Za tebe nema izvinjenja. Razumeš li me sada?“

Lice mu ponovo polako poprima namrgođen izraz. „Imaš neki problem?“

„Hmm. Za koji odgovor da se odlučim?“

„A?“

„Mogao bih da kažem: 'Ne, TI imaš problem', ili: 'Ja? Ni najmanju brigu na ovome svetu' – nešto slično – ali zapravo me ne privlači nijedna od tih otresitih replika.“

Veliki T. izgleda zbunjeno. Deo njega priželjkuje da me jednostavno gurne u stranu. Deo njega se seća da sam sedeo u redu za poznate ličnosti i da bih otud mogao da budem neko važan.

„Ovaj“, veli Veliki T., „ja sada idem na žurku.“

„Ne ideš.“

„Molim?“

„Nema ovde nikakve žurke.“

„Kada kažeš da nema žurke...“

„Žurka je dve ulice odavde“, govorim.

On se podboči onim ručerdama. Zauzme trenersku pozu. „Šta je, bre, ovo?“

„Dao sam da ti pošalju pogrešnu adresu. Muzika? Običan štos. Radnik obezbeđenja koji te je pustio na VIP ulaz? On radi za mene i nestao je čim si kročio kroz ona vrata.“

Veliki T. dvaput trepne. Zatim mi priđe. Ne uzmičem ni mrvicu.

„Šta se događa?“, pita me on.

„Prebiću te, Tedi.“

Oh, kako mu se osmeh sada širi. „Ti?“ Grudi su mu približne veličine prednjeg zida terena za skvoš. Sada se primiče, preteći se nadvija nada mnom, netremice gleda dole sa samopouzdanjem krupnog, snažnog muškarca koji, zahvaljujući svojoj veličini, nikada nije iskusio borbu niti čak ikada bio izazvan. Ovo je amaterski potez za koji se Veliki T. odlučuje – da priđe protivniku svojim zamašnim stasom i da onda gleda kako ga napušta hrabrost.

Naravno, mene ne napušta hrabrost. Ja izvijam vrat i susrećem se s njegovim pogledom. I sada, prvi put, vidim kako izraz počinje da mu pomućuje sumnja.

Ne čekam.

Pogrešio je što mi je ovoliko prišao. Zbog toga je moj prvi potez kratak i lak. Spajam svih pet vrhova prstiju desne ruke, obrazujući svojevrсну glavu strele, pa ga udaram u grlo kao da igram pikado. Začuje se grgotanje. Istovremeno, sa strane, nogom udaram nisko, svodom stopala, pogađajući ga pravo u desno koleno, koje je, znam iz istraživanja, pretrpelo dve operacije zadnjeg ukrštenog ligamenta.

Čujem kako nešto puca.

Veliki T. se sruči kao džak krompira.

Dižem nogu i snažno ga udaram petom.

On jaukne.

Udaram ga ponovo.

On jaukne.

Udaram ga ponovo.

Tišina.

Pošteđću vas ostatka.

Posle dvadeset minuta, stižem na žurku Sveg Dedija. Obezbeđenje me brže-bolje sprovodi u sobu pozadi. Tu pristup imaju samo tri vrste ljudi – lepe žene, poznata lica, debeli novčanici.

Razuzdana zabava traje do pet ujutru. Zatim crna limuzina vozi Svega i moju malenkost na aerodrom. Privatni mlaznjak je pun goriva i čeka.

Sveg prespava čitav let nazad za Njujork. Ja se istuširam – da, moj mlaznjak ima tuš – obrijem i presvučem u *Kitonovo* poslovno odelo K50 sa šarom riblje kosti.

Kada sletimo, čekaju nas dve limuzine. Sveg me upetljava u nekakvo zamršeno zagrljaj-rukovanje umesto pozdrava. On uzima jednu limuzinu i vozi se na svoje imanje u Alpajnu. Ja se drugom vozim pravo u svoju kancelariju u četrdesetosmospratnom neboderu u Park aveniji, blizu centra. Otkada je podignuta 1967, zgrada *Lok-Horn* je u vlasništvu moje porodice.

Vozeći se gore liftom, zastajem na četvrtom spratu. Taj prostor je nekada bio sedište sportske agencije kojom je rukovodio

moj najbliži prijatelj, ali on ju je zatvorio pre nekoliko godina. Zatim sam dotičnu kancelariju predugo ostavio praznu jer nada nikada ne umire. Bio sam siguran da će se moj prijatelj predomisлити i vratiti.

Nije. I tako idemo dalje.

Novi zakupac je *Fišer i Fridman*, koji se reklamira kao „Advokatska kancelarija za žrtve“. Njihov sajt, koji me je pridobio, donekle je određeniji:

Pomažemo vam da zlostavljače, progonitelje, ološe, trolove, bezveznjake i psihopate kolenom nabodete pravo u muda.

Neodoljivo. Kao što je bio slučaj i sa sportskom agencijom koja je nekada iznajmljivala ovaj prostor, ja sam ortak u senci i investitor u preduzeću.

Kucam na vrata. Kada Sejdi Fišer kaže: „Napred“, otvaram ih i provirujem unutra.

„Gužva?“, pitam.

„Sociopate su i te kako dozrele“, veli Sejdi, ne dižući glavu od računara.

Razume se, ona ima pravo. Zato sam i uložio novac u njih. Dopada mi se to što rade, što zastupaju žrtve maltretiranja i zlostavljanja, mada na nesigurne/nasilne muškarce (bez malo uvek posredi su muškarci) gledam i kao na brzorastuću industriju.

Sejdi konačno letimice pogleda prema meni. „Mislila sam da ideš na utakmicu u Indijanapolisu.“

„Bio sam.“

„Aha, tako je, privatni mlaznjak. Ponekad zaboravim koliko si bogat.“

„Ne zaboraviš.“

„Istina. I, šta ima?“

Sejdi nosi seksi bibliotekarske naočare i ružičasto odelo koje prijanja i otkriva. To je namerno, objasnila mi je. Kada je počela da zastupa žene koje su seksualno zlostavljane i silovane, rečeno

joj je da se oblači konzervativno, da nosi odevne predmete koji su bezoblični i bezbojni i otud „nevini“, na šta je Sejdi gledala kao na dodatno okrivljavanje žrtava.

Njen odgovor? Raditi upravo suprotno.

Nisam siguran kako da potegnem temu, te samo kažem: „Čuo sam da ti je jedna klijentkinja završila u bolnici.“

To joj privuče pažnju.

„Misliš li da bi bilo primereno poslati joj nešto?“, pitam.

„Kao šta, Vine?“

„Cveće, bombonjeru...“

„Na intenzivnoj nezi je.“

„Plišanu životinju. Balone.“

„Balone?“

„Čisto nešto da joj stavimo do znanja kako mislimo na nju.“

Sejdin pogled se vraća na monitor. „Naša klijentkinja želi samo ono što izgleda ne možemo da joj damo: pravdu.“

Zaustim da nešto kažem, ali naposljetku ne prozborim, odlučujući da ostanem neupadljiv i mudar umesto da mi bude prijatno i da se pravim važan. Okrećem se da pođem, kada ugledam dvoje ljudi – ženu i muškarca – kako odlučno koračaju prema meni.

„Vindzor Horn Lokvud?“, veli žena.

Još pre nego što izvade značke, znam da pripadaju organima reda i zakona.

To vidi i Sejdi. Mahinalno ustaje i kreće ka meni. Naravno, imam gomilu advokata, ali njih koristim iz poslovnih razloga. Kada su u pitanju lična posla, uvek bi se umešao moj najbolji prijatelj, onaj sportski agent/advokat, jer je uživao moje puno poverenje. Sad kada je on ispao iz igre, izgleda da je Sejdi nagonski preuzela njegovu ulogu.

„Vindzor Horn Lokvud?“, ponavlja žena.

Tako se zovem. Istini za volju, moje puno ime glasi Vindzor Horn Lokvud III. Kao što ime ukazuje, potičem iz stare bogataške porodice, a tako i izgledam, sve s rumenim tenom,

prosedom plavom kosom, nežnim aristokratskim crtama lica, donekle kraljevskim držanjem. Ne krijem ono što jesam. Ne znam ni da li bih mogao.

Kako li sam, pitam se, zabrljao s Velikim T.-om? Dobar jesam. Veoma dobar. Ali nisam nepogrešiv.

Dakle gde sam pogrešio?

Sejdi je već gotovo pored mene. Čekam. Umesto da odgovorim, pustim nju da pita: „Koga zanima?“

„Ja sam specijalni agent Karen Jang iz Ef-Bi-Aja“, veli žena.

Jangova je crnkinja. Trenutno je u plavoj oksfordskoj košulji na zakopčavanje ispod strukirane kožne jakne boje konjaka. Izrazito pomodno za federalnog agenta.

„A ovo je moj partner, specijalni agent Horhe Lopez.“

Lopez je konzervativnijeg soja. Odelo mu je sivo kao mokaar trotoar, kravata tužne i umrljane crvene boje.

Pokazuju nam značke.

„O čemu je ovde reč?“, pita Sejdi.

„Voleli bismo da porazgovaramo s gospodinom Lokvudom.“

„To sam shvatila“, pomalo oštro odgovara Sejdi. „O čemu?“

Jangova se osmehuje i vraća značku u džep. „Reč je o ubistvu.“

Drugo poglavlje

Donekle smo naišli na zid. Jangova i Lopez hoće da me vode nekuda bez daljeg objašnjenja. Sejdi neće ni da čuje. Na kraju se umešam i ja, pa se nekako sporazumemo. Poći ću s njima. Neće me ni ispitivati ni saslušavati bez prisustva advokata.

Sejdi, koja je izuzetno pametna za svojih trideset godina, to se ne dopada. Ona me odvlači u stranu i govori: „Svejedno će te ispitivati.“

„Svestan sam toga. Ovo mi nije prvi sukob sa organima reda.“ Nije mi ni drugi ni treći ni... ali Sejdi ne mora to da zna. Ne želim i dalje da odugovlačim niti da se „opremam advokatom“, i to iz tri razloga: prvo, Sejdi treba da se pojavi na sudu, i neću da je zadržavam. Drugo, ako se ovo zaista tiče Tedija Lajonsa, poznatog kao Veliki T., draže bi mi bilo, iz očiglednih razloga, da Sejdi ne čuje za to na ovaj prilično neposredan način. Treće, znatiželjan sam u vezi s tim ubistvom i neobično samouveren. Tužite me.

Nakon što uđemo u kola, putujemo na periferiju. Lopez vozi, Jangova sedi pored njega. Ja sam na zadnjem sedištu. Začudo, oni odišu uznemirenošću kao da je u pitanju opipljiv sonar. Oboje se trude da budu profesionalni – i jesu – ali ispod

toga osećam neiskazano nezadovoljstvo. Ovo ubistvo je nešto drugačije, nešto neuobičajeno. Pokušavaju to da sakriju, ali njihovo uzbuđenje je feromon koji ne mogu a da ne namirišem.

Lopez i Jangova počinju tako što me izlažu uobičajenom neprijatnom ćutanju. Teorija je prilično prosta: većina ljudi ne podnosi tišinu i učiniće sve da je prekine, čak će i reći nešto na svoju štetu.

Mene maltene vređa što takav pristup isprobavaju na meni.

Razume se, ne pecam se. Udobno se smestam na sedištu, spajam dlanove i piljim kroz prozor kola kao da sam turista u svojoj prvoj poseti velikom zlom gradu.

Najzad, Jangova kaže: „Znamo za vas.“

Guram ruku u džep na sakou i pritiskam telefon. Razgovor se sada snima. Ukoliko neko od mojih novih prijatelja iz Ef-Bi-Aja otkrije da snimam i odluči da obriše snimak ili mi razbije telefon, to će otići pravo na klaud.

Ako nisam spreman, nisam ništa.

Jangova se okreće prema meni. „Rekoh, znamo za vas.“

Ja ćutim.

„Nekada ste radili nešto za Biro“, kaže ona.

Premda to ne pokazujem, iznenađuje me što znaju bilo šta o mom odnosu s Federalnim istražnim biroom. Istina je da sam radio za Ef-Bi-Aj neposredno nakon što sam završio Univerzitet *Djuk*, ali to što sam radio bilo je strogo poverljivo. Činjenica da im je neko to rekao – to je morao da bude neko na vrhu – ponovo mi ukazuje na to da ovaj slučaj ubistva nije običan.

„Čuli smo da ste bili dobri“, kaže Lopez, pogledavši me u oči u retrovizoru.

Sada brzo prelaze iz ćutanja u laskanje. Još im ne dajem ništa.

Vozimo se Central park vestom, ulicom u kojoj stanujem. Izgledi su već tanki da to ubistvo ima veze s Velikim T.-om. Kao prvo, znam da je Veliki T. preživio, iako ne netaknut. Kao drugo, da federalci žele da me ispituju o bilo čemu u vezi s tim, išli bismo u centar ka njihovom glavnom štabu u Federal plazi

26; umesto toga, evo nas gde putujemo u suprotnom pravcu, prema mom sopstvenom prebivalištu u stambenoj zgradi *Dakota*, na uglu Central park vesta i Sedamdeset druge ulice.

Razmatram tu činjenicu. Trenutno živim sâm, te nije kao da bi žrtva mogla da bude neko koga volim. Može biti da su sudovi izdali svojevrstan nalog za pretres moje rezidencije i našli nešto što me za nešto okrivljuje pa sada hoće da me time iznenade, ali i to izgleda malo verovatno. Neki od vratara u *Dakoti* upozorio bi me na takav upad. Neki od mojih skrivenih alarma oglasio bi mi se na telefonu. Isto tako nisam toliko lakomislen da bih ostavljao unaokolo bilo šta što bi moglo u nešto da me umeša a što bi policija mogla da nađe.

Na moje iznenađenje, Lopez nas vozi pored *Dakote* bez zastajanja. Nastavljamo ka periferiji. Posle šest blokova, kada stignemo do Prirodnjačkog muzeja, primećujem dva patrolna vozila njujorške policije parkirana ispred *Beresforda*, još jedne cenjene predratne stambene zgrade, u Osamdeset prvoj ulici.

Lopez me sada proučava u retrovizoru. Ja ga pogledam i namrštim se.

Vratari u *Beresfordu* nose uniforme naizgled nadahnute sovjetskim generalima s kraja sedamdesetih. Kada Lopez stane, Jangova se okrene prema meni i upita: „Poznajete li nekoga u ovoj zgradi?“

Moj odgovor je smešak i ćutanje.

Ona zavrti glavom: „Dobro, idemo.“

Lopez meni zdesna a Jangova sleva, sprovode me pravo kroz mermerno predvorje u lift s drvenom oplatom koji već čeka. Kada Jangova pritisne dugme za poslednji sprat, shvatam kako idemo u proređeni vazduh – u figurativnom, doslovnom, i ponajviše novčanom smislu. Jedan moj zaposleni, potpredsednik u preduzeću *Hartije od vrednosti Lok-Horn*, ima „klasičan šestosoban“ stan na četvrtom spratu *Beresforda* sa ograničenim pogledima na park. Platilo ga je više od pet miliona dolara.

Jangova se okreće prema meni i pita: „Imate li predstavu kuda idemo?“

„Gore?“, odgovaram.

„Duhovito.“

Skromno zatrepćem.

„Na poslednji sprat“, kaže ona. „Jeste li bili već tamo?“

„Ne bih rekao.“

„Znate li ko živi tamo?“

„Ne bih rekao.“

„Računala sam da se svi vi bogataši poznajete.“

„Ne valja gajiti predrasude“, kažem.

„Ali već ste bili u ovoj zgradi, zar ne?“

Pre nego što stignem da ne odgovorim, vrata lifta zazvone i otvore se. Računao sam da ćemo izaći u neki raskošan stan – liftovi se neretko otvaraju pravo u penthaus apartmane – ali nalazimo se u mračnom hodniku. Tapete su od neke teške kestenjaste tkanine. Otvorena vrata desno vode na zavojito stepenište od kovanog gvožđa. Lopez se penje prvi. Jangova mi pokazuje da krenem za njim. To i činim.

Na sve strane je smeće.

Sa obe strane stepenica nalaze se dvometarske naslagane gomile starih časopisa, novina i knjiga. Moramo da se uspinjemo u koloni – uočim časopis *Tajm* iz 1998. – a čak i tada moramo da okrećemo telo pobočke kako bismo se provukli kroz uzani otvor.

Vonj je zagušljiv.

Ovo je opšte mesto, ali zaslužno: ništa ne smrdi kao ljudsko telo u raspadu. I Jangova i Lopez pokrivaju nos i usta. Ja to ne radim.

Beresford ima četiri kule, po jednu na svakom uglu zdanja. Stižemo na vrh one na severoistoku. Ko god da živi ovde (ili je možda tačnije reći *ko god da je živeo*), visoko gore na vrhu jedne od najuglednijih zgrada na Menhetnu, gajio je neobuzdanu strast prema sakupljanju stvari. Jedva se krećemo. Četiri

forenzičara u zaštitnoj odeći od glave do pete i s kapama za tuširanje trude se da prečešljavaju i preskaču nered.

Leš je već spakovan u vreću. Iznenadjuje me što ga još nisu izneli odavde, ali čudno je sve u vezi sa ovim.

Još nemam pojma zašto su me doveli ovamo.

Jangova mi pokazuje fotografiju čoveka za koga pretpostavljam da je mrtvac – zatvorenih očiju, belog čaršava navučenog visoko preko tela, tik do brade. Posredi je stariji muškarac belosivkaste kože. Usudio bih se da kažem u ranim sedamdesetim. Teme mu je ćelavo i ima prsten sede kose prerasle oko ušiju. Brada mu je velika, gusta, kovrdžava i prljavobela, te izgleda kao da je jeo ovcu kada je fotografija usnimljena.

„Poznajete li ga?“, pita Jangova.

Odlučujem se za istinu. „Ne.“ Vraćam fotografiju. „Ko je on?“

„Žrtva.“

„Da, to sam shvatio, hvala. Kako se zove, hoću reći.“

Agenti se letimice pogledaju. „Ne znamo.“

„Jeste li pitali stanara?“

„Verujemo“, veli Jangova, „da je on stanar.“

Čekam.

„Ovaj prostor u kuli kupilo je pre skoro trideset godina jedno deoničarsko društvo posredstvom fiktivne kompanije kojoj se ne može ući u trag.“

Kojoj se ne može ući u trag. Sve mi je to i te kako poznato. Često se služim sličnim finansijskim alatkama, ne toliko da bih izbegavao porez, premda je to neretko usputna korist. U mom slučaju – kao što se čini da je bilo i u slučaju našeg pokojnog sakupljača svega i svačega – takvi postupci se više tiču anonimnosti.

„Nema ličnu kartu?“, pitam.

„Još je nismo pronašli.“

„Zaposleni u zgradi...“

„Živeo je sam. Dostave su mu ostavljali na dnu stepenica. Zgrada nema kamere za nadzor u hodnicima na spratovima, a

ako ih i imaju, neće da priznaju. D.o.o. je na vreme namirivalo troškove za stan. Sudeći po onome što kažu vratari, Pustinjak – taj su mu nadimak nadenuli – bio je veliki usamljenik. Retko je izlazio, a kada je to činio, obmotao bi šal oko lica i napuštao zgradu kroz tajni podrumski izlaz. Upravnik ga je upravo pronašao jutros nakon što je miris dostrujao na sprat ispod.“

„I niko u zgradi ne zna ko je on?“

„Za sada ne“, reče Jangova, „ali ipak idemo od vrata do vrata.“

„Dakle očigledno pitanje“, kažem.

„A to je?“

„Zašto sam ovde?“

„Spavaća soba.“

Jangova kao da očekuje da odgovorim. Ne odgovaram.

„Pođite s nama.“

Kad krenemo desno, pogled puca na ogromni zaobljeni planetarijum Prirodnjačkog muzeja preko puta, a levo, na Central park u svoj njegoj divoti. I moj stan ima prilično zavidan pogled na park, iako *Dakota* ima svega devet spratova dok smo ovde negde iznad dvadesetog.

Nije me lako iznenaditi, ali kada uđem u spavaću sobu – kada vidim zašto su me doveli ovamo – stanem u mestu. Ne pomeram se. Samo zurim. Upadam u prošlost, kao da je prizor ispred mene vremenski prolaz. Sad sam osmogodišnji dečak koji se ušunjao u dedin salon u vili *Lokvud*. Ostali članovi moje šire porodice i dalje su napolju u bašti. Ja sam u crnom odelu i stojim sâm na kitnjastom parketu. To je pre propasti porodice ili možda, kada se sada osvrnem na to, upravo onaj trenutak pojave prve pukotine. U pitanju je dedina sahrana. Dotični salon, njegova omiljena soba, isprskan je nekakvim jakim sredstvom za dezinfekciju, ali i dalje je najupadljiviji onaj poznati, utešni miris dedine lule. Uživam u njemu. Nesigurno pružam ruku i dodirujem kožu njegove omiljene fotelje, bezmalo očekujući da se on stvori u njoj, u džemperu na zakopčavanje, papučama,

sa lulom i svim ostalim. Naposljetku, moje osmogodišnje ja smogne hrabrosti da se popne i sedne u visoku naslonjaču. Kada to učinim, pogledam zid iznad kamina, kao što je deda tako često radio.

Znam da me Jangova i Lopez gledaju ne bi li spazili neku reakciju.

„Isprva smo mislili“, govori Jangova, „da je sigurno reč o krivotvorini.“

I dalje piljim, isto kao osmogodišnjak u onoj kožnoj fotelji.

„Zato smo doveli kustoskinju iz *Meta*, sa druge strane parka“, nastavlja Jangova. To *Met* se odnosi na Muzej umetnosti Metropolitena. „Ona želi da skine ovo sa zida i uradi neke testove, čisto kako ne bi bilo nedoumice, ali prilično je uverena – ovo je verodostojno.“

Za razliku od ostatka kule, sakupljačeva spavaća soba je čista, uredna, oskudno nameštena, funkcionalna. Krevet koji stoji uza zid namešten je. Nema uzglavlja. Stočić pored zida je prazan, ne računajući naočare za čitanje i knjigu u kožnom povezu. Sad znam zašto su me doveli ovamo – da vidim jedino što visi na zidu.

Uljanu sliku Johanesa Vermera pod prostim nazivom *Devojka za klavirom*.

Da, onaj Vermer. Da, ona slika.

Ovo remek-delo, poput većine od samo trideset četiri Vermerove slike koje postoje, malo je, visoko četrdeset pet a široko četrdeset centimetara, premda nesumnjivo ostavlja utisak jednostavnošću i lepotom. Dotična *Devojka*, koju je moj pradedo kupio pre gotovo stotinu godina, nekada je visila u salonu vile *Lokvud*. Pre više od dvadeset godina, moja porodica je pozajmila tu sliku, vrednu preko dvesta miliona dolara po današnjim merilima, zajedno s jedinim drugim remek-delom u našem vlasništvu, Pikasovim *Čitaocem*, galeriji *Lokvud* u Dvorani osnivača u kampusu koledža *Hejverford*. Možda ste čitali o onoj noćnoj provali. Tokom godina, bilo je stalnih

lažnih viđenja oba remek-dela – najskorije, Vermera na jahti koja pripada nekom bliskoistočnom princu. Ni od jednog od tih tragova (a nekoliko sam lično proverio) nije bilo ništa. Neki su teoretisali da je krađa bila delo nekog kriminalnog sindikata koji je ukrao trinaest umetničkih dela, uključujući radove Rembranta, Manea, Degaa i da, Vermera, iz Muzeja Izabele Stjuart Gardner u Bostonu.

Nijedno od ukradenih dela iz te dve pljačke nikada nije nađeno.

Do sada.

„Pada li vam nešto na pamet?“, pita Jangova.

Svojevremeno sam u dedin salon okačio dva prazna rama, oba u znak poštovanja prema onome što je ukradeno, i obećao da će njegova remek-dela jednoga dana biti vraćena.

Sada će to obećanje, čini se, barem polovično biti ispunjeno.

„Pikaso?“, pitam.

„Ni traga od njega“, veli Jangova, „ali kao što vidite, treba još dosta da tražimo.“

Pikaso je daleko veći – viši od metar i po i širok metar i dvadeset. Da je ovde, veliki su izgledi da bi već bio pronađen.

„Pada li vam na pamet još nešto?“, pita Jangova.

Pokazujem prema zidu. „Kada mogu da je nosim kući?“

„To će malo potrajati. Znate kako to ide.“

„Poznajem jednog uglednog kustosa i restauratora na Univerzitetu u Njujorku. Zove se Pjer-Emanuel Klo. Voleo bih da se on pozabavi delom.“

„Imamo svoje ljude.“

„Ne, specijalni agente, nemate ih. Uistinu, po sopstvenom priznanju, jutros ste doveli nekoga nasumice iz *Meta*...“

„Nije baš nasumice...“

„Ne tražim ništa veliko“, nastavljam. „Moj čovek se školovao za to da ustanovi autentičnost, da rukuje njime i, ukoliko je neophodno, da restaurira neko remek-delo kao što to može mali broj ljudi na svetu.“

„Možemo to da ispitamo“, kaže Jangova, pokušavajući da zatvori trenutnu temu. „Pada li vam još nešto na pamet?“

„Da li je žrtva zadavljena ili zaklana?“

Oni se još jednom letimice pogledaju. Onda se Lopez nakašlje i upita: „Otkud zna...?“

„Čaršav mu je pokrivao vrat“, kažem. „Na fotografiji koju ste mi pokazali. To je urađeno, pretpostavljam, kako bi se sakrila rana.“

„Hajde da ne ulazimo u to, važi?“, veli Jangova.

„Imate li vreme smrti?“, pitam.

„Hajde da ne ulazimo ni u to.“

Skraćena verzija: ja sam osumnjičeni.

Nisam siguran zašto. Zacelo, da sam izvršio to delo, sliku bih poneo sa sobom. Ili možda ne bih. Možda sam bio toliko lukav da ga ubijem i da ostavim sliku, kako bi bila pronađena i vraćena mojoj porodici.

„Pada li vam na pamet išta drugo što bi moglo da nam pomogne?“, pita Jangova.

Ne bakćem se očiglednom teorijom: pustinjač je bio kradljivac umetničkih dela. Likvidirao je većinu ukradene robe, zaradom se služio da krije identitet, osnovao je anonimnu fiktivnu kompaniju, kupio je stan. Iz nekog razloga – najverovatnije zato što ga je obožavao ili što je bilo isuviše opasno otarasiti ga se – Vermera je zadržao za sebe.

„Znači“, nastavlja Jangova, „nikada niste bili ovde, je l' tako?“
Ton joj je odveć neobavezan.

„Gospodine Lokvude?“

Zanimljivo. Oni očitó smatraju kako imaju dokaze da sam bio u ovoj kuli. Nisam. Jasno je i to da su preduzeli neuobičajen potez i doveli me na mesto ubistva kako bi me pomeli. Da su se rukovodili uobičajenim postupkom u istrazi ubistva i odveli me u sobu za saslušanje, bio bih na oprezu i branio bih se. Možda bih poveo advokata za krivično pravo.

Šta, kažite molim vas, oni misle da mogu da mi prikače?

„U ime svoje porodice, zahvalan sam što je Vermer pronađen. Nadam se da će to dovesti do brzog pronalaska Pikasa. Sad sam spreman da se vratim u kancelariju.“

Jangovoj i Lopezu to se ne dopada. Jangova pogleda Lopeza i klimne glavom. Lopez odlazi u drugu sobu.

„Samo malo“, veli Jangova. Ona pruža ruku u fasciklu i izvlači novu fotografiju. Kada mi je pokaže, opet me obuzima zbunjenost.

„Prepoznajete li ovo, gospodine Lokvude?“

Kako bih dobio na vremenu, kažem: „Zovite me *Vin*.“

„Prepoznajete li ovo, Vine?“

„Znate da prepoznajem.“

„Ovo je vaš porodični grb, da li je tako?“

„Da, tako je.“

„Očigledno će nam trebati mnogo vremena da pretresemo stan žrtve“, nastavlja Jangova.

„Već rekoste.“

„Ali pronašli smo jedan predmet u ormaru u ovoj spavaćoj sobi.“ Jangova se osmehuje. Primećujem kako ima lep osmeh. „Samo jedan.“

Čekam.

Lopez ponovo ulazi u sobu. Iza njega, forenzičar s mesta zločina unosi kofer od aligatorske kože s gvoždarijom od uglačanog metala. Prepoznajem komad, ali ne mogu da verujem. To nema smisla.

„Prepoznajte li ovaj kofer?“, pita Jangova.

„Da li bi trebalo?“

No naravno, prepoznajem ga. Pre mnogo godina, tetka Plam je dala da se napravi po jedan za svakog muškog člana porodice. Sve ih krase porodični grb i naši inicijali. Kada mi ga je dala – tada sam imao četrnaest godina – svojski sam se trudio da se ne namrštim. Ne smeta mi skupo i luksuzno. Smeta mi prostačko i rasipničko.

„Na torbi su vaši inicijali.“

Forenzičar je iskosio prtljag kako bih mogao da vidim neukusan barokni monogram:

VHL3.

„To ste vi, zar ne? VHL3. – Vindzor Horn Lokvud Treći?“

Ne pomeram se, ne progovaram, ništa ne odajem. Ali, da ne zvučim preterano melodramatično, dotično otkriće me je izbacilo iz ravnoteže.

„Dakle, gospodine Lokvude, da li biste nam rekli šta vaš prtljag traži ovde?“

Treće poglavlje

Jangova i Lopez traže objašnjenje. Počinjem potpunom istinom: kofer nisam video više godina. Koliko godina? Tu mi se sećanje zamagluje. Mnogo, velim. Više od deset? Da. Više od dvadeset? Sležem ramenima. Mogu li barem da potvrdim da je kofer pripadao meni? Ne, morao bih pobliže da ga pogledam, da mogu da ga otvorim i pogledam njegov sadržaj. Jangovoj se to ne sviđa. Nisam ni mislio da će joj se svideti. Ali mogu li makar da potvrdim da je kofer moj samo na osnovu gledanja? Izvinite, ne bih smeo da tvrdim, govorim im. Ali to su vaši inicijali i vaš porodični grb, podseća me Lopez. Jesu, kažem, ali to ne znači da neko nije napravio kopiju kofera. Zašto bi neko to radio? Nemam pojma.

I tako dalje.

Silazim niz zavojite stepenice i odlazim u jedan kutak. Šaljem poruku svom pomoćniku Kabiru da smesta pošalje kola u *Beresford* – nema potrebe da me nazad vozi moja federalna pratnja. Nalažem mu i da spremi helikopter za neposredni odlazak u *Lokvud*, porodično imanje na Mejnlaunu, u predgrađu Filadelfije. Saobraćaj između Menhetna i Filadelfije ne može se predvideti. U ovo doba, kolima bi mi trebalo dva i po sata. Vožnja helikopterom traje četrdeset pet minuta.

Žuri mi se.

Crna kola me čekaju u Osamdeset prvoj ulici. Kada pođemo prema heliodromu na uglu Trinaeste ulice i reke Hadson, okrećem mobilni svoje sestre od strica Patriše.

„Govori jasno“, veli ona kada se javi.

Ne mogu a da se ne nasmešim. „Pametnjakovičko.“

„Izvini, buraz. Sve u redu?“

„Da.“

„Odavno te nema da se javiš.“

„Nema ni tebe.“

„I, čemu dugujem ovo zadovoljstvo?“

„Spremam se da helikopterom odem do *Lokvuda*.“

Patriša ne odgovara.

„Možemo li da se nađemo tamo?“

„U *Lokvudu*?“

„Da.“

„Kada?“

Za sat vremena.

Ona se koleba, što je razumljivo. „Nisam bila u *Lokvudu*...“

„Znam“, govorim.

„Imam važan sastanak.“

„Otkazi ga.“

„Tek tako?“

Čekam.

„Šta se događa, Vine?“

Čekam još malo.

„Dobro“, kaže ona. „Da si hteo da mi kažeš preko telefona, to bi i uradio.“

„Vidimo se za sat vremena“, kažem i prekidam vezu.

Letimo preko Mosta Bendžamina Frenklina na reci Delaver, koja razdvaja Nju Džerzi i Pensilvaniju. Tri minuta kasnije, pomalja se vila *Lokvud*, kao da zaslužuje zvučnu podlogu. Helikopter, ogastavestland AW-169, preleće preko starih kamenih zidova, lebdi na proplanku i sleće na travnjake pored onoga što

i dalje zovemo „novim konjušnicama“. Bliži se četvrt veka ot- kako sam sraunio sa zemljom prvobitnu konjušnicu, građevinu koja je datirala iz devetnaestog veka. Simbolični potez mi je bio nesvojstveno bolećiv. Uverio sam sebe da rušenje i ponovna gradnja mogu poslati uspomenu na otpad sećanja.

To se nije dogodilo.

Kad sam ga prvi put doveo u *Lokvud* – bili smo brucoši na zimskom raspustu – moj drug Majron zavrteo je glavom i rekao: „Liči na vilu *Vejn*.“ Naravno, govorio je o *Betmenu* – izvornoj televizijskoj seriji sa Adamom Vestom i Bertom Vordom u glavnim ulogama, jedinom *Betmenu* koji se računao što se nas ticalo. Vila odiše izvesnom atmosferom, veličanstvenošću, samopouzdanjem, mada je „raskošna vila *Vejn*“ od crvenkasne cigle dok je *Lokvud* od sivog kamena. S godinama je bilo doziđivanja, dva ukusna iako ogromna renoviranja sa obe strane. Ta nova krila udobna su i klimatizovana, svetlija i provetrenija, no ipak se previše trude. Ona su kopije. Ja moram da budem u prvobitnom kamenu *Lokvuda*. Moram da doživljavam tu vlagu, plesan, promaje.

Sa druge strane, onamo odlazim danas.

Najdžel Dankan, dugogodišnji porodični batler/advokat – da, čudan je to spoj – tu je da me pozdravi. Najdžel ima čelu koju prekriva trima pramenovima, i podvaljak. Fura sivo na sivo – sivu donju trenerku s logotipom Univerziteta *Vilanova* i uzicom oko struka preko ispupčenog trbuha, i jednako sivu trenerku s kapuljačom s rečju „Pen“ preko grudi.

Mršt看 mu se. „Dobar ti taj sivi fazon.“

Najdžel mi izvede zamršen naklon. „Da li bi gospodaru Vinu bilo draže da budem u fraku?“

Najdžel misli da je duhovit.

„Jesu li to starke?“, pitam, upirući prst u njegove patike.

„Vrlo su pomodne“, govori mi on.

„Ako si u osmom razredu.“

„Joj.“ Zatim dodaje: „Nismo vas očekivali, gospodaru Vine.“

Zadirkuje me tim *gospodarom*. Puštam mu na volju. „Nisam očekivao da ću doći.“

„Da li je sve u redu?“

„Ekstra“, govorim mu.

Najdželov povremeni engleski naglasak zapravo je lažan. On se rodio na ovom imanju. Otac mu je radio za mog dedu, isto kao što Najdžel radi za mog oca. Najdžel je išao malo drugačijim putem. Moj otac mu je platio da pohađa Univerzitet *Pen* i studira pravo kako bi mu podario „više“ od života jednog batlera, a ipak ga vezao tom obavezom da trajno ostane u *Lo-kvudu*, shodno svojoj porodičnoj tradiciji.

Saopštenje za javnost: bogataši se odlično služe velikodušnošću kako bi dobili ono što žele.

„Hoćete li prespavati ovde?“, pita Najdžel.

„Ne“, velim.

„Otac vam spava.“

„Nemoj ga buditi“, kažem.

Krećemo prema glavnoj kući. Najdžela zanima svrha moje posete, ali nikada ne bi pitao.

„Znaš“, govorim, „odeća ti se slaže s kamenom vile.“

„Zato je i nosim. Kamuflaža.“

Konjušnice samo letimice pogledam. Najdžel je to primetio, ali pravi se da nije.

„Uskoro će stići Patriša“, kažem.

Najdžel zastaje i okreće se ka meni. „Patriša, vaša sestra od strica?“

„Upravo ona“, govorim mu.

„O, bože.“

„Hoćeš li je uvesti u salon?“

Polazim uz kamene stepenice i ulazim u salon. I dalje osećam jedva primetan miris duvana za lulu. Znam da to nije moguće, da u ovoj prostoriji niko nije pušio lulu skoro četiri decenije, da mozak ne priziva u sećanje samo lažne prizore i zvukove već, još češće, mirise. Ipak taj miris doživljam kao

nešto što postoji. Možda se arome ipak zadržavaju, pogotovo one što nas najviše teše.

Odlazim do kamina i buljim u prazan ram gde je Vermer nekada visio. Pikaso je boravio na naspramnom zidu. To je bio zbirni iznos „Zbirke Lokvud“ – trista miliona dolara vrednosti u svega dva umetnička dela. Iza sebe čujem kuckanje potpetica po mramoru. Znam da zvuk ne proizvode starke.

Najdžel se nakašlje. Ostajem im okrenut leđima.

„Valjda ne želite stvarno da je najavljujem?“

Okrećem se, i ona je tu. Moja sestra od strica Patriša.

Patrišin pogled bludi po sobi pre nego što se zaustavi na meni. „Čudno je vratiti se ovamo“, veli.

„Odavno nismo bili“, govorim.

„Slažem se“, dodaje Najdžel.

Oboje ga pogledamo. On shvati poruku.

„Zatrebam li kome, biću na spratu.“

Na odlasku povlači teška vrata salona. Ona se zatvaraju zlokobno bupnuvši. Patriša i ja zasad ne govorimo ništa. Ona je, kao i moja malenkost, u četrdesetim. Očevi su nam bili rođena braća. Obojica, Vindzor Drugi i Oldrič, imali su svetao ten i plavu kosu, ponovo kao moja malenkost, ali Patriša liči na majku, Alinu, rođenu Brazilku iz grada Fortalece. Stric Oldrič je zaprepastio porodicu kada je dvadesetogodišnju lepoticu doveo sa sobom u *Lokvud* posle podužeg dobrotvornog putovanja po Južnoj Americi. Patrišina tamna kosa kratka je i pomodno ošišana. Na sebi ima plavu haljinu koja uspeva da bude istovremeno šik i neobavezna. Oči su joj blistavi bademi. Njeno lice u mirovanju, umesto onog otrcanog „kučkastog“, upečatljivo je setno i čudesno lepo. Moja sestra od strica Patriša izrazito je dražesna i telegenična pojava.

„I, šta nije u redu?“, pita me Patriša.

„Našli su Vermera.“

Ona je zatečena. „Ozbiljno?“